

Den mediala barnkammaren

Hur barn använder och förhåller sig till medier

CHARLOTTE HYLÉN-CAVALLIUS, fil.dr, post.doc. vid institutionen för etnologi, religionshistoria och genus, Stockholms universitet, och Forskningsledare vid Mångkulturellt centrum. Hon driver projektet "Identitetsslöjd – identifikation, estetik och minoritetspolitik i såmi duodji" (*Crafting identity – identification, aesthetics and minority politics in såmi duodji*).

i offentliga diskussioner om barns och ungas mediebruk förekommer ofta hotbilder och negativa skildringar som ökande fetma bland barn och unga. Det talas om att barn och unga idag läser för lite litteratur eller att de tillbringar för mycket tid vid datorer. Mediekonsumtion bland barn och unga har hittills till övervägande del, både inom forskningen och i offentlig debatt, länkats till olika problembilder. Under senare tid har det börjat komma mer forskning som betonar mediernas positiva effekter.¹ Samtidigt uppmärksammas sällan hur mycket barnen skriver varje dag, och att de utvecklar sitt språk genom nya former av kommunikation som sms och chatt. Även när det gäller denna nya teknologi är det oftast de negativa effekter som fokuseras, alltifrån överansträngda tummar eller musar till försämrad impulskontroll och aggressivitet. Men varken den medicinska eller den moraliska och etiska debatten om mediernas eventuella skadlighet för barn och unga är någon ny företeelse. Det kan finnas skäl att minnas såväl den sekelgamla oron för att läsning skulle vara skadligt för synen som 1980-talets videovåldsdebatter för att utan panik kunna hantera dagens diskussioner om nät- och spelmissbruk bland barn och ungdomar.

Hur hanterar och förhåller sig barn i åldrarna åtta- elva år till medier idag? Och hur förhåller sig föräldrar och andra vuxna till barnens mediebruk? Finns det skillnader i förhållningssätt och bruk mellan barn som växer upp på olika platser i Storstockholm? Den här artikeln baseras på semistrukturerade intervjuer och samtal med drygt ett hundratal barn, teckningar som barnen har gjort på olika teman (bl.a. "Mina leksaker") och en leksaksinsamling inom ramen för projektet *Barn och barn. Får barn plats?* som bedrevs 2007–2008 i samarbete mel-

lan Nordiska museet och Mångkulturellt centrum.² Projektet tillkom som en uppföljning av Eva Lis Bjurmans undersökningar av åtta-nioåringars fritidsvanor och vardagsliv från fyra stockholmsförorter under det sena 1970-talet (1981) och har därmed en historisk komparativ ansats. Eva Lis Bjurman var intresserad av att se hur segregationen i en storstad som Stockholm påverkade barnens fritidsvanor. Hon intervjuade barn i två välbärgade villaförorter (i norr) med en högt utbildad befolkning och två relativt nybyggda miljonprogramsområden (i söder) där föräldrarna oftast hade arbeten som inte krävde högre utbildning. Valet av platser motiverades av att de socialt och ekonomiskt var väldigt olika och gav henne möjlighet att urskilja tydliga mönster. Bjurmans analys domineras av ett klassperspektiv och barnen kategoriserades tidstypiskt som antingen ”arbetarbarn” eller ”borgarbarn”.

I den här studien har barn på fem olika platser i Storstockholm intervjuats. De är valda utifrån sin likhet med de områden Bjurman studerade på 1970-talet genom att de representerar de yttersta polerna i Storstockholms boendesegregering. Där emot har inte en lika konsekvent jämförelse mellan platserna genomförts – även om det finns en komparativ ansats – utan målet har varit att teckna en komplex bild av det liv som levs bland barn i Storstockholm i dag. Två av dessa platser är miljonförorter med stort inslag av invånare med utländsk bakgrund (Norrorten och Söderorten). Två platser präglas av villabyggnad och med välbärgade invånare. Den ena av utpräglad högstatuskaraktär (Villastaden) och den andra (Småstaden) är mer heterogen beträffande exempelvis invånarnas utbildningsnivå och yrken (småföretagare och hantverkare) och kan i mångt och mycket betraktas som en

förstad till Stockholm. Slutligen har en mindre ort i länet undersökts – Industriorten – med en äldre industri som dominerande arbetsplats, och med relativt lite kontakt med staden.

Klass och i synnerhet hur klass görs genom klädval, fritidsaktiviteter och medievanor, har således varit ett analytiskt perspektiv även i den här undersökningen. Klass ses som något hela tiden måste skapas, inte som något man har. Men vi har också varit intresserade av hur sociala mönster påverkas av och kanske förändras i samverkan med erfarenheter av migration och en allt kraftigare boendesegregering (jfr de los Reyes & Mulinari 2005). Att ta utgångspunkt i plats för att diskutera klass är en rimlig väg, i synnerhet då det handlar om barn. Platsens utformning påverkar också barnens livsvillkor (jfr Cresswell 2004). Om det finns trafikseparering, befolkningens sammansättning och förekomsten av grönområden eller planerade gårdar har avgörande effekter på barnens handlingsutrymmen, och är inte samma sak som de effekter som socioekonomiska villkor har. Men klassbegreppet är komplicerat att använda idag med de förändringar som migrationen har medfört.

Avstånden mellan rika och fattiga områden har blivit allt större de senaste decennierna och i dag sammanfaller ofta en etnisk segregation med en socioekonomisk segregation (Andersson et al 2010: 245). Samtidigt visar studien att många barn i miljonförorten Norrorten har höga ambitioner med sin utbildning och ett starkt stöd för detta hemifrån. Det är heller inte lätt att via intervjuer med barn få inblick i föräldrarnas utbildningsnivåer. Många som migrerat till Sverige befinner sig i oavslutade klassresor, både uppåtriktade och nedåtriktade. Det är några skäl

till varför det inte längre är möjligt att tala i termer av arbetarbarn och borgarbarn, utan måste vi se till hur olika kategorier och maktordningar samverkar. Vad har förändrats och vad är beständigt i jämförelse med Bjurmans resultat? Vad förenar och skiljer barn som växer upp på olika platser i dagens Storstockholm? Vilken plats har medier i barns liv idag, hur ser flödena ut mellan olika kontexter och hur transformeras mediala erfarenheter?

HOTET FRÅN MASSKULTUREN

”Nya medier – vilka de än må vara – betraktas ständigt med tveksamhet av de människor som vant sig vid att använda

andra – tidigare medier”, menar Marshall McLuhan i sin inflytelserika bok *Understanding media* från 1964 (162). Den kommersiella marknadens ständiga jakt på utveckling av nya utkomstmöjligheter har resulterat i ett väletablerad intim relation mellan berättelser och leksaksproducenter. Idag ställs barn inför hela koncept i form av en berättelse, som en bok eller film och dess karaktärer som materialiseras i kedjor av leksaker och allehanda andra vardagsföremål (ryggsäckar, pennor, kläder, handdukar, lakan etc.) som går att köpa i butiker (Latour 1993, 1998). I regel utvecklas även berättelsen och översätts till andra medier med en högre grad av interaktivitet, som exempelvis dator- och konsolspel. McDonalds Happy

Teckningen illustrerar en förändring av konceptet leksak. Från att ha varit en sak som riktar sig till barn har leksak idag transformerats till en sak som man kan leka med, som en MP3 eller mobiltelefon. En flicka berättar att hon leker med sina dockor och nallar och låter dem ha olika röster som hon spelat in på sin mobil.

Meal med tillhörande leksak är ett gott exempel på hur dessa förbindelser mellan verksamhetssfärer etableras och byggs (jfr Brembeck 2007).

På 1970-talet var kommersialiseringen föremål för livliga och ofta mycket kritiska diskussioner i offentligheten vilket också satte avtryck i forskarvärlden. Eva Lis Bjurman menade att de kommersiella krafterna som översköljde barnen med leksaker som var knutna till en berättelse var problematiska. De var problematiska för att de styrde barnens fria lek och för att inte alla barn erhöll kritiska redskap hemifrån för att hantera dessa budskap. Bjurman skriver att:

Den inneleksak som pojkar i söder lekte mest intensivt var 'krigsgubbarna'. Det är små plastfigurer, som föreställer indianer, cowboys och soldater. En mängd tillbehör i plast bjuds ut i leksaksaffären: indianläger, fort, prärievagnar, Vildavästerstäder med saloon, sheriff och fångelse etc. kort sagt alla tillbehör för att kunna spela upp westernfilmen man såg på fredagskvällen (1981:95).

Formuleringen "spela upp westernfilmen" är tidstypisk för kritiken mot masskulturen som inte tillskriver barnen någon egen agens utan ser dem som passiva mottagare av enkla stereotypa budskap om gott och ont, män och kvinnor. Kommentaren visar också på en kontinuitet i synen på relationen mellan barn och konsumtion som något problematiskt. Den kan ses som ett uttryck för diskursen om det "sårbara barnet" som uppträdde redan vid mitten av 1800-talet, då fattiga föräldralösa barn skulle hjälpas och skyddas av filantropiska rörelser (jfr Johansson 2000:145–148, se även Rönkvist 2005:19–21). Barnen sågs då som "offer" ur ett klassperspektiv; under- och arbetarklassbarnen behövde skyddas mot föräldrars supande och värd. Under det senaste seklet har istället

diskussionen om medias inflytande och kommersialiseringen blivit ett allt viktigare tema. Bjurman menade att de borgerliga föräldrarna i norr på område efter område förmedlade till sina barn vad som var rätt smak, rätt sätt att bete sig och rätt leksaker att leka med. Det vill säga att de skolade in barnen i en bildad medelklass. I sin bok exemplifierar Bjurman med flickorna i norr som inte leker med Barbie längre och nämner "mormors fina docka med porslinshuvud" eller en engelsk docka som de importerat från "Hemlins, Englands finaste affär" (1981:96). Flickorna i norr kunde hämta inspiration från hela Europas leksaksaffärer, medan söderflickorna fick nöja sig med leksaksaffären i centrum för de kände inte till annat.

Bjurman menar att för flickorna i söderområdet blev dockorna, emballagen och reklamen vägar till att leva sig in i en lyxvärld som låg långt ifrån deras egen vardag och verklighet. "Krigsgubbarna med sin värld av tuffa sheriffer och svaga och lömska indianer" och "Barbie och Sindys lyxliv kring swimmingpoolen" såg hon som starka symboler för masskulturens konstlade värld som barnen i söderområdet tvingades in i för att de inte erhöll några redskap från vuxenvärlden att förhålla sig till och tolka masskulturens signaler med vilket barnen i norr försågs med kontinuerligt från sina föräldrar (Bjurman 1981:98). Bjurmans analys är tydligt rotad i ett klassperspektiv och en syn masskulturen som något problematiskt som översköljde barnen med budskap som de inte hade erhållit redskap för att hantera. Idag har pendeln svängt och humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning talar snarade om barn utifrån koncept som "det kompetenta barnet", som kapabel att hantera sin omvärld (Sandin & Halldén red. 2003). Forskningen fjär-

mar sig från en syn på barnen som "blivande" något och bortser därmed från att ett anlägga utvecklingsperspektiv. Det är en kunskapssyn som tar utgångspunkt i barnets här och nu, och intar ett barnperspektiv som samtidigt måste innebära att forskaren strävar efter att förstå barns berättelser i en samhällelig och historisk kontext.

I våra samtal med barnen i Storstockholm är det påtagligt att vuxenvärldens inflytande och kontroll över barnens mediebruk skiljer sig ganska starkt åt mellan de olika platserna. I samtalen med industriortsbarnen finns ganska få ekon av vuxenröster som uttalar sig om vad som är bra och dåligt för barn. De har inga särskilda regler kring hur mycket eller vad de får se på tv. Här är det vanligt att barnen har en egen dator på rummet, ibland med internetuppkoppling, vilket gör att barnen fritt, utan föräldrarnas insyn, kan besöka vilka sidor de vill. Och samma mönster gäller för barnen i Småstaden och Söderorten. I Norrorten är det bara tre flickor på elva år som berättar restriktioner för tv-program. De är inte tillättna att se program med kärleksscener. "Vi byter direkt", berättar Rehzna. Föräldrarnas regler rörande omoraliska scener är alltså så pass internaliserade att de följer dem även när inte föräldrarna är hemma.

I Villastaden finns det istället en centralt placerad "familjedator" eller så är datorn ofta ockuperad av en förälder som jobbar hemma på kvällen. Barnen i Villastaden måste i större utsträckning följa vissa regler i mediebruk. Några får inte ha de kommersiella barnkanalerna (som t.ex. *Disney Channel*) hemma för att föräldrarna anser att det är "skräp-tv" och vill inte att barnen ska se så mycket på tv. Det är bara i Villastaden som barnen nämner kunskapsspel, dvs. datorspel där man

samtidigt tränar vissa färdigheter såsom läsförståelse eller matematik. Barnen har också tillgång till ett större utbud av andra kulturella aktiviteter och produkter (exempelvis teaterbesök och teaterkurser av olika slag) än barnen i de andra områdena. Barnen visar i samtalen på en stor medvetenhet om vad som är "bra" för barn och inte. Sixten, tio år, berättar att han själv insåg att det "blev för mycket dataspelande" och slutade.

Flera berättar att de har "godisförbud" under ett år. Som motprestation ska de få en summa pengar av sina föräldrar. Andra berättar att de inte äter godis, bara en bit av mammas mörka choklad ibland, som är både "gott och nyttigt". Vilket kanalutbud som finns i hemmet, datorns placering, föräldrarnas inflytande över barnens mediekonsumtion, tillgången till andra kulturella aktiviteter och kunskapsspel är alltså några skiljelinjer mellan de olika platserna. Villastadsbarnen har fler regler och har också i hög utsträckning internaliserat en kulturellt medveten vuxenvärlds syn på bra och dålig barnkultur, samtidigt som de förmedlar en medvetenhet om vad som är "bra för barn" i form av t.ex. mindre godisätande. Här kan vi alltså se en stark kontinuitet i mönstren kring tv-vanor och föräldrarnas inflytande. Bjurman urskilde bland borgarbarnen i norr (1981:183–190).

Gemensamt var att barnen i norr och söder tittade mycket på tv, men att det vid noggrannare analys fanns vissa skillnader. Nästan alla barn i söder tittade på tv varje dag, medan endast två av tre barn i norr. Bland villafamiljerna styrde föräldrarna sina barn även när det gällde tv-tittande. Många av föräldrarna hade lyckats "bygga in förbuden mot vissa program, internaliserat dem i barnen, precis som med godisätandet", skriver hon. Nästan alla barn i söder såg på "fredags-lördags-deckaren",

vilket inte var lika vanligt i norr. För barnen i söder var deckaren huvudsamtalsämnet på skolgården måndagen därpå, och hade man inte sett den kunde man inte hänga med i diskussionerna den dagen. Bjurman hävdar att det var skillnader i familjemönster och uppfostran gjorde att barnen i arbetarfamiljerna ”hamnade framför tv:n”. Arbetarfamiljerna firade helg genom att titta på tv tillsammans. I de borgerliga hemmen förmedlades däremot en klassisk borgerlig uppfostran som innebar skolning i musik och dans, men också innebar en starkare styrning av barnens handlingsutrymme.

Idag ser ändå det ut som om fler familjer än då umgås framför tv:n. Det är inte bara ett helgnöje, utan också en vardagsysselsättning. Barnen i Industriorten och Villastadsbarnen berättar om program som *Idol* (musiktävling), *Från koja till slott* (ett ”gör-om-mig-program” om hem), *Bygglov* (svenskt inredningsprogram) och *Veterinärerna* (reality-tv om yrkesgrupp) som de ser tillsammans med föräldrarna. Bredden i programutbudet har också fått som effekt att det inte på samma sätt finns ett program som alla ”måste” ha sett, som i fallet med ”fredagsdeckaren” på 1970-talet.

FLÖDEN MELLAN KONTEXTER OCH GESTALTNINGSFORMER

En segdragen diskussion under de senaste tre decennierna är frågan om barn lägger mer och mer av sin fria tid på medier (jfr Rönnerberg 2006:2). Vissa hävdar det. Andra menar att den stora revolutionen skedde på 1970-talet då marknaden för sago- och musikkassetter exploderade och att den genomsnittliga massmedieanvändningen för barn sedan dess har legat

på tre timmar om dagen. Medierådet gör årligen undersökningar av barns och ungas mediebruk (2008). Enligt dem tittar nära fyra av fem barn på tv varje dag och tv har förblivit den vanligaste medieformen. Ungefär fyra av tio barn har en egen dator på rummet och så många som nio av tio barn har en egen mobiltelefon. När Medierådet frågar vad barnen värde-erar högst så är det ändå att träffa kompisar, snarare än att konsumera medier.

Barnen väver självfallet på olika sätt in medierna i sina liv, de jämför fiktion med ”verkligheten” och omskapar hela tiden allt de tar del av. De använder tv och internet både som källor till information och som förlagor till lek. I jämförelse med de barn Bjurman intervjuade är dagens barn mer ”mitt i” nyhetsflödet och har stor kunskap om världsläget. Flera av dem har sett avrättningen av Saddam Hussein i Irak t.ex. och blir ibland rädda av det de ser. En flicka väljer att se gamla filmer, berättar hon, för det blir inte lika läskigt då eftersom det ser ”fejkat ut”.

Barnen berättar om hur de inspireras till både rollekar och regellekar av media. Flera av flickorna i tioårsåldern i Söderorten berättar att de leker ett tv-program – *Acemi cadı* – som är en turkisk version av den amerikanska serien *Sabrina tonårsbäxan*. Huvudpersonen flickan, Ayşegül (Sabrina), lever tillsammans med sina fastrar och den talande katten Salem. Serien är uppbyggd kring komplikationen att Ayşegül/Sabrina försöker leva ett vanligt tonårsliv samtidigt som hon försöker dölja att hon kan trolla. Flickorna leker ”trollkarl”, ”härmar” det som sker i serien och intar olika karaktärer. Tävlingsprogram som *Gladiatorerna* och *Wild Kids* inspirerar till byggen av hinderbanor på miljonprogrammets gårdar. Pojkarna i Villastaden leker *Cops* – ett program de

Sabrinas hemliga liv. Formatet Sabrina tonårshäxan har också gjorts i en turkisk version, Acemi cadi, som flickorna i Söderorten leker.

egentligen inte får se – som fungerar precis som Tjuv och Polis. Men det är roligare att säga: "Put your hands back!". Upplösningen av gränsen mellan fiction och verklighet blir uppenbar i pojkarnas gestaltning av Cops; barnen leker verklighet utifrån en förlaga som i sig är en dramatisering av verkligheten. När Torsten, tio år, i Industriorten intervjuas i november 2007 har de just lekt att en mördare sköt lärare på rasten. Sex barn lekte. Någon var elev, en var rektor, någon annan lärare och en var mördare. Två dagar före besöket i Industriorten hade skolmassakern i Jokelaskolan i Tusby i Finland inträffat, då en artonårig pojke dödade nio personer. Barn tar givetvis intryck av vad de ser på tv, hör på nyheterna och ser på löpsedlar, tillgängliga i offentligheten för

alla som kan läsa. Även så fasansfulla händelser som dödsskjutningar får plats i lekarna. Att katastrofer och hemskheter av olika slag omsätts i barns folklöre är inget nytt. Innehållet i traditionella generer förnyas ständigt och anpassas till barnens omedelbara omgivning. Några exempel som Bengt af Klintberg har skrivit om är 1970-talets "Biafra-vitsar" och 1950-talets "sjuka" historier i dialogform om barn som blir fastspikade i golvet, överkörda av en ångvält eller nedknuffade i hisstrummor (u.å).

I Bjurmans undersökning var det bara pojkarna som berättade om lekar inspirerade av tv. I barnens tappning blev detta till lekar som Tjuv och polis, Cowboys och indianer och krigslekar (1981:188–189). Flickornas rollekar däremot, menar

Bjurman, var mer knutna till den verklighet som omgav dem. De lekte mammabarn, skola eller häst. Idag inspireras både flickor och pojkar av tv i sina rollekar. De överför, tolkar och omformar tv-mediets dokusåpor och tävlingar till egna regel-lekar utomhus. Den kreativitet och påhittighet som lekmönstren vittnar om visar att barnen gör en mängd olika saker med de färdiga koncepten och är inte bara passiva mottagare av olika budskap – så som 1970-talsparadigmet var rädd för. Koncepten utvecklas, transformeras, sönderfaller och sätts samman till nya, oanade former och följer därmed det kreativa mönster som barns lekar och traditioner alltid har gjort.

Barns bruk av medier och kommersiell kultur har varit, och är fortfarande, en värdeladdad fråga som ofta väcker starka diskussioner och känslor. Utbudet för barn och unga har en stor spännvidd. Forskare, pedagoger, debattörer och föräldrar som tar ställning i diskussionerna om vad som är bra för barn placerar sig någonstans längs skalan mellan *god* barnkultur och *dålig* barnkultur. Den dåliga barnkulturen brukar förkroppsligas av det som tidigare kallades masskultur utan ”rätt moral” eller pedagogiska ambitioner. Den goda barnkulturen brukar karakteriseras av att den har pedagogiska ambitioner, ett kvalitativt innehåll eller uttryck och att den bidrar till att barnen odlar sin fantasi. Diskussionerna om vad som är bra för barn kan därför sägas präglas av en intim koppling mellan *estetik* och *etik*. I Eva Lis Bjurmans studie finns en tidstypisk negativ hållning gentemot masskulturen. För Bjurman är masskulturen ett stort hinder för 1970-talets arbetarbarn att övervinna. ”Masskulturen inklusive tv som hotar att sluka dem och att helt fylla ut deras frihet”, skriver hon (1981:186). När barn och

barns bästa diskuteras verkar det vara svårt att undvika etiska och moraliska diskussioner. Många – föräldrar, debattörer och forskare – tycks uppleva att det finns för många negativa tendenser i populärkulturen. Ett perspektivskifte inom forskning och kulturliv har dock medfört ett annat förhållningssätt till populärkulturen, som inte längre ses som enbart skadlig och ond. I barndomsforskningen kommer detta till uttryck i diskursen om det kompetenta barnet (Johansson 2000; Sandin & Halldén red. 2003). Från att ha betraktat barnen som offer för masskulturen har de alltmer kommit att ses som aktörer, med egna agendor, kapabla att handla och agera självständigt. De transformationer av kulturella uttryck och flöden mellan olika kontexter och gestaltungsformer som jag har visat ovan är goda exempel på att barnen gör en mängd olika tolkningar av massmediala uttryck. Utmaningen ligger i att kunna kombinera synen på det kompetenta barnet med en blick för ojämna villkor, dvs. att kunna se och lyfta klassrelaterade ojämlikheter. Den här studien visar att de klassrelaterade mönster som Eva Lis Bjurman uppmärksammade i sin studie rörande barnens tillgång till kulturupplevelser i viss mån har fortlevt och är – med vissa undantag – knutna till vissa platser i det geografiska rummet. De statistiska mönstren i Storstockholms boendesegregation rörande invånarnas levnadsstandard, arbetslöshets- och sjuktal samt utbildningsnivåer går också att se utslag av i en kvalitativ studie av barns mediebruk. Det är inte så att barn till högutbildade föräldrar förvägras tillträde till populärkulturens arenor utan de erbjuds en betydligt bredare palett av kulturella uttrycksformer som också innehåller teater- eller museibesök, kurser i teckning eller kunskapsspel till datorn. De lär sig

att på ett annat sätt än navigera bland olika kulturella uttryck och lär sig ett socialt och kulturellt distinktionsspel genom sina föräldrar (jfr Bourdieu 1993). Ur ett demokratiskt perspektiv och med stöd i den senaste kulturpropositionen (2009/10:3) så bör alla barn få tillgång till en bredare palett av kulturella uttryck. Och här blir det nödvändigt att reformer som *Skapande skola* (som syftar till en ökad samverkan mellan skola och kulturliv för att långsiktigt integrera kulturella och konstnärliga uttryck i skolans arbete) fungerar tillfredställande i både centrum och periferi.

NOTER

- ¹ Se Ungdomsstyrelsens rapport *Unga och nätverks-kulturer – mellan moralpanik och teknikromantik* för en sammanställning över forskningsläget.
- ² Projektet *Barn och barn. Får barn plats?* finansierades av Kulturrådet. Initiativtagare var Ella Johansson, Mångkulturellt centrum och Birgitta Svensson, Nordiska museet. Medel från Kommitén för Stockholmsforskning vid Stockholms Stadsmuseum har möjliggjort tillkomsten av denna artikel. Det är etnologen Karin Günther som har gjort merparten av fältarbetet med intervjuer, leksaksinsamling och insamling av teckningar. Själv har jag under två månader intervjuat barn i det södra miljonprogramsområdet. Innan barnen intervjuades inhämtades tillstånd från alla föräldrar. Barnens namn är fingerade och personlig information är hållen till ett minimum eller förändrad så att de inte ska kunna identifieras.

REFERENSER

Material

Intervjuer med drygt 100 barn i Industriorten, Norrorten, Småstaden, Söderorten och Villastaden inom ramen för undersökningen *Barn och barn. Får barn plats?*. Nordiska museets arkiv.

Katalogkort, leksaksinsamling, *Barn och barn. Får barn plats?*. Nordiska museets arkiv.

Teckningar på temat "Mina Leksaker". *Barn och barn. Får barn plats?*. Nordiska museets arkiv.

Litteratur

- Andersson, Roger et al., 2010. "Counteracting segregation", in *Housing Studies* 25:237–256.
- Bjurman, Eva Lis, 1981. *Barn och barn – om barns olika vardag*. Lund: Liber Läromedel.
- Bourdieu, Pierre, 1993. *Kultursociologiska texter*. I urval av Donald Broady och Mikael Palme. Eslöv: Symposion.
- Brembeck, Helene, 2007. *Hem till McDonald's*. Stockholm: Carlssons.
- Cresswell, Tim, 2004. *Place – a Short Introduction*. Malden: Blackwell.
- de los Reyes, Paulina & Mulinari, Diana, 2005. *Intersektionalitet*. Malmö: Liber.
- Johansson, Barbro, 2000. *Kom och åt! Jag ska bara dö först: datorn i barns vardag*. Göteborg: Etnologiska institutionen, Göteborgs Universitet.
- af Klintberg, Bengt, u.å. *Varför har elefanten röda ögon? Om absurda skämtgätor bland skolbarn*. Särtryck. Institutet för Folklivsforskning: Stockholm.
- Latour, Bruno, 1998 (1986). *Förbindelsens makt. Artefaktens återkomst. Ett möte mellan organisationsteori och tingens sociologi*. Studier i företags ekonomi 5. Merenius & Santéris förlag.
- Latour, Bruno, 1993. *We Have Never Been Modern*. New York: Harvester Wheatsheaf.
- McLuhan, Marshall, 2001/1964. *Understanding Media: The Extensions of Man*. London: Routledge.
- Rönnberg, Margareta, 2006. "Nya medier" – men samma gamla barnkultur?: om det tredje könets lek, lärande och motstånd via TV, video och datorspel. Uppsala: Filmförlaget.
- Sandin, Bengt & Halldén, Gunilla (red.), 2003. *Barnets bästa: en antologi om barndomens innebörder och välfärdens organisering*. Eslöv: Symposion.
- Tid för kultur*. Prop. 2009/10:3.
- Unga och nätverkskulturer – mellan moralpanik och teknikromantik*. Ungdomsstyrelsens skrifter 2007:12. Ungdomsstyrelsen: Stockholm [elektronisk publ.].
- Ungar och medier: fakta om barns och ungas användning och upplevelser av medier*. 2008. Medierådet: Stockholm.

Elektroniska källor

Acemi cadi: <http://www.youtube.com/watch?v=SpEUWKKNck>, 8 december 2011.

SUMMARY

*The medialized nursery**How children use and relate to media**(Den mediala barnkammaren**Hur barn använder och förhåller sig till medier)*

How do children aged eight to eleven relate to and handle media today? And how do their parents and other grownups relate to the children's use of media? Are there any differences in use and relationship to media between children growing up in different places in the greater Stockholm? This article is based on interviews with over a hundred children in five different places, drawings and toys. The study was a follow up by a media critical study carried out by Eva Lis Bjurman in the 1970's that studied the effects of segregation on children's leisure activities in different parts of Stockholm. The 1970's perspective viewed the children as passive

receivers of messages and interpreted the working class children as victims of mass culture. In this study class, or more specifically how class is performed in terms of choices concerning media, clothes and activities, has guided the analysis. It is rooted in a tradition within childhood research that sees the child as being in the world and not as becoming something. But viewing children as capable of interpreting culture isn't enough. The children's narratives have to be interpreted in a societal and historical context. By doing that the study shows that the same structural class related patterns showed by Bjurman still is very vivid and related to certain places – e.g. that the middle class children at every instance receive a much wider range of cultural products and experiences than other children and are taught to make social and cultural distinctions by their parents.

Keywords: media, children, class, segregation, play.

*Charlotte Hyltén-Cavallius, PhD, Post Doc,
Department of Ethnology, History of Religions and
Gender Studies, Stockholm University, Stockholm,
Sweden.*